

Rozprawa doktorska

MODERNISTYCZNE DETERMINANTY W ROZWOJU PRZESTRZENNYM KATOWIC NA TLE ANALOGICZNYCH MIAST EUROPEJSKICH

Autor:

mgr inż. arch. Aleksandra Tomkiewicz

Promotor:

dr hab. inż. arch. Jan Rabej, prof. nzw. w Pol. Śl.

Politechnika Śląska, Wydział Architektury

Gliwice 2015

Przedmiotem dysertacji jest ukazanie wpływu idei modernistycznych na rozwój przestrzenny Katowic. Kształtowanie zasadniczego trzonu struktury przestrzennej Katowic odbywało się równoległe z powstaniem i ewolucją koncepcji modernistycznych w urbanistyce i architekturze. Realizacja modernistycznych idei była w tym przypadku wyrazem potrzeb i aspiracji lokalnej społeczności. Czerpanie z awangardowych europejskich wzorców wpłynęło na kształt przestrzenny ośrodka, który odzwierciedla kolejne etapy rozwoju modernistycznych trendów.

Praca obejmuje dwie części poprzedzone wprowadzeniem i zakończone podsumowaniem. Część I definiuje determinanty miasta, określa ich rolę w procesie tworzenia kształtu przestrzennego miasta europejskiego oraz prezentuje ich ewolucję na przestrzeni wieków. Rozdział 1 zawiera analizy charakteryzujące determinanty miasta, które stanowią wyznaczniki przyjętej w danym czasie i kulturze wizji świata. W rozdziale 2 scharakteryzowano determinanty miasta modernistycznego jako pochodne połączenia czynników kulturowych oraz zmian w sposobie kształtowania tkanki miejskiej.

Opracowany w Części I schemat badań stał się podstawą do analiz porównawczych Katowic i wybranych miast europejskich. Wśród miast europejskich znalazły się ośrodki o podobnej charakterystyce, dla których modernistyczne realizacje w zakresie urbanistyki i architektury wpłynęły znacząco na ich kształt funkcjonalno-przestrzenny. Należą do nich Gdynia, Zlín oraz Saint-Étienne i Hawr. Przeprowadzone analizy odzwierciedlają kolejne etapy rozwoju modernistycznych trendów, dlatego rozwój struktury przestrzennej wybranych miast obejmuje okres międzywojenny 1922–1945 oraz powojenne lata 1945–1990.